

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 10.1.2007
KOM(2006) 846 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Võrkude ühendamise prioriteetplaan

{SEK(2006) 1715}
{SEK(2007) 12}

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Võrkude ühendamise prioriteetplaan

SISUKORD

1.	Vajalikud kiireloomulised meetmed	3
2.	Euroopa energia infrastruktuuri praegune areng.....	6
3.	Vajalikud meetmed: komisjoni ettepanekud.....	8
3.1.	Võtmetähtsusega infrastruktuurid, millel on märkimisväärsed riskid	8
3.2.	Euroopa koordinaatorite nimetamine määratletud esmatähtsate projektide elluviimiseks	9
3.3.	Tarbijate vajadustele vastav energiavõrkude projekteerimine.....	10
3.4.	Loamenetluste kiirendamise tagamine.....	11
3.5.	Selge investeerimisraamistiku loomine.....	12
4.	Järeldused.....	13
1. lisa		14
2. lisa		15
3. lisa		16
4. lisa		18

1. VAJALIKUD KIIRELOOMULISED MEETMED

Võrkudevahelised ühendused lihtsustavad piirkondadevahelist ja piiriülest energiatransporti ning on siseturu toimimise eelduseks. 2005. aasta oktoobris Hampton Courtis toimunud ELi riigi- ja valitsusjuhtide kohtumisel rõhutati vajadust tugevdatud poliitika järele, et hõlbustada prioriteetsete infrastruktuuriprojektide elluviimist. Varasemal, 2002. aasta Euroopa Ülemkogu istungil Barcelonas lepitati kokku, et liikmesriikidevaheliste võrkude minimaalset ühendustaset tõstetakse 10 protsendini. Täna ei ole märkimisväärne arv liikmesriike selle tulemuseni jõudnud.¹ 2006. aasta märtsi Euroopa Ülemkogu tegi ettepaneku võtta Euroopa strateegilise energiaaruande osana vastu võrkude ühendamise prioriteetplaan² 2006. aasta juuni Euroopa Ülemkogu tegi ülesandeks toetada väliseid energiaalaseid infrastruktuuriprojekte, mille eesmärk on tarnekindluse parendamine.

Euroopa energiapoliitika eesmärk on tõhusa energiainfrastruktuuri väljaarendamine, et saavutada jätkusuutlikkuse, konkurentsivõime ja tarnekindluse eesmärgid.

Jätkusuutlikkus. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri integreerimiseks on vaja märkimisväärselt suuremahulist uut energiainfrastruktuuri. Nimetatud infrastruktuur parandab ka uue ja installeeritud tootmisvõimsuse tõhusust Euroopa tasandil ja vähendab ebatõhusate investeeringute võimalust tootmisvõimsusesse.

Konkurentsivõime. Energiainfrastruktuuri tõhus toimimine on energia siseturu toimimise ja arenemise seisukohalt ülioluline. See võimaldab tõsta piirkondadevahelist kaubandust, mis toob endaga kaasa tõhusa konkurentsi ja vähendab turuseisundi kuritarvitamise ulatust.

Tarnekindlus. Energia siseturu tugeva sõltuvuse tõttu välistest tarnetest on vaja mitmekesistada energiaallikaid ning asjakohaseid vastastikku seotud võrke, et suurendada tarnekindlust ja liikmesriikidevahelist solidaarsust (näiteks energiasaared).

ELi poliitikad ja meetmed

Euroopa Liit (EL) on välja töötanud mitmeid poliitikaid, mille eesmärk on toetada tõhusa energiainfrastruktuuri väljatöötamist Euroopas.

Esiteks on EL üleeuroopaliste energiavõrkude suunistes (TEN-E suunistes)³ määratlenud 314 infrastruktuuri projekti („ühist huvi pakkuvad projektid”), mille lõpuleviimist tuleks hõlbustada ja kiirendada. Nende hulgas on 42 kõrgeprioriteetset „üleeuroopalist huvi pakkuvat projekti” (1. ja 2. lisa), mis võivad olla kas piiriülesed või omada märkimisväärset mõju piiriülesele ülekandevõimele. Suunistega luuakse raamistik suuremale koordineerimisele, rakendamisalaste edusammude järelevalvele ning vajadusel ka EÜ rahalisele toetusele, sealhulgas Euroopa Investeerimispanka laenudele.

Teiseks on EL hiljuti kehtestanud erieeskirjad, mille eesmärk on tagada liikmesriikidevahelise elektrivõrkude vastastikuse sidumise ja gaasivarustuse asjakohane tase ning samas soodustada stabiilset investeerimiskeskonda (direktiiv elektrienergia varustuskindluse ja

¹ Nt Poola, Ühendkuningriik, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Prantsusmaa, Portugal ning ka Bulgaaria ja Rumeenia.

² KOM(2007) 1, 10.1.2007.

³ Otsus nr 1364/2006/EÜ. ELT L 262, 22.9.2006, lk 1.

infrastruktuuriinvesteeringute kohta⁴ ning direktiiv, mis käsitleb maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid⁵).

Kolmandaks paluti Euroopa Ülemkogu 2006. aasta juuni istungi järeldustes „toetada keskkonnakaalutlustega kooskõlas olevaid infrastruktuuriprojekte, mille eesmärk on energiaimpordi mitmekesistamise otstarbel uute tarneteede avamine, mis oleks kasulik kõigile liikmesriikidele.”

Lõpetuseks rõhutati Euroopa Ülemkogu 14.–15. detsembri 2006. aasta istungil vastastikku sidustatud, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja ühtlustatud eeskirjadega energia siseturu elluviimise olulisust ning koostöö arendamist, et tulla toime hädaolukordadega, eriti tarnekatkestuste puhul.

Vajalikud kiireloomulised meetmed

Vaatamata nimetatud õigusaktide vastuvõtmisele on võrkude arendamise alased edusammud ebapiisavad märkimisväärsate takistuste tõttu.

Nagu on üksikasjalikumalt selgitatud komisjoni teatises „Gaasi ja elektri siseturu väljavaated”, ei suuda Euroopa Liit hetkel kaugeltki tagada ELi ettevõtetele õigust müüa liikmesriikides elektrit ja gaasi riiklike ettevõtetega võrdsetel tingimustel, ilma diskrimineerimist ning ebasoodsat olukorda tekitamata. Konkreetsemalt väljendatuna ei ole veel igas liikmesriigis olemas mittediskrimineerivat juurdepääsu võrgustikule ning võrdselt tõhusal tasemel töötavat regulatiivset järelevalvet.

Lisaks ei ole Euroopa Liit ühise stabiilse Euroopa regulatiivse siseturu raamistiku alusel veel piisavas ulatuses suutnud investeerida uude infrastruktuuri. Suures osas puudub hetkel riiklike energiavõrkude vahel vajalikul tasemel koostöö tehniliste standardite, tasakaalustatud eeskirjade, gaasikvaliteedi, ühenduskorra ja takistuste haldamise mehhanismide osas, mis on vajalikud piiriülese kaubanduse tõhusaks toimimiseks. On asjakohane mainida, et investeeringud on ebapiisava eristamise tõttu moonutatud. Võrguoperaatoritel ei ole stiimulit turu üldistes huvides oma võrgu arendamiseks, mis tooks kaasa uue tarnija või tootja turuletuleku lihtsustamise. Ülalmainitud siseturu teatises on osutatud, et on olemas märkimisväärsed tõendeid selle kohta, et vertikaalselt integreeritud ettevõtete investeerimisotsused on kallutatud tarnepartnerite vajaduste suunas. Nimetatud ettevõtted näivad olevat meelestatud näiteks gaasi impordivõimsuse (nt veeldatud maagaasi terminalid) avatud menetlusega suurendamise vastu, mis on mõningatel juhtudel viinud tarnekindluse probleemideni. Sama kehtib mõningatel juhtudel ka uute tootmisrajatiste ühendusvõimsuse kättesaadavuse puhul.

Võrkude koormus läheneb igal aastal rohkem nende füüsilistele piiridele ning seetõttu on ajutiste tarnekatkestuste tõenäosus suurem.⁶ Mitmed Euroopa riigid ja piirkonnad on jätkuvalt „energiasaared”, mis on ülejäänud siseturust suures osas äralõigatud. See kehtib iseäranis Balti riikide⁷ ja kagu-Euroopa uute liikmesriikide kohta.

⁴ Direktiiv nr 2005/89/EÜ. ELT L 33, 4.2.2006, lk 22.

⁵ Nõukogu direktiiv nr 2004/67/EÜ. ELT L 127, 29.4.2004, lk 92.

⁶ Komisjoni aruanne gaasi ja elektrienergia siseturu loomise kohta (KOM (2005) 568 lõplik).

⁷ Kuigi hiljuti loodi ühendus Eesti ja Soome vahel.

Piiriülesesse infrastruktuuri investeeritud summad on Euroopas äärmiselt madalad. Eesmärgil suurendada piiriülest ülekandevõimsust investeeritakse aastas üksnes 200 miljonit eurot elektrivõrkudesse.⁸ See moodustab kõigest 5% igal aastal ELis, Norras, Šveitsis ja Türgis elektrivõrkudesse tehtavatest investeeringutest.

Nimetatud arvud ei rahulda isegi tõhusa infrastruktuuri väljaarendamise vajadusi vastavalt Euroopa energiapoliitika eesmärkidele. TEN-E suunistes esiletoodud prioriteetide täielikuks täitmiseks peab EL enne 2013. aastat infrastruktuuri investeerima vähemalt 30 miljardit eurot (6 miljardit eurot elektrienergia edastamisesse, 19 miljardit eurot gaasijuhtmetesse ja 5 miljardit eurot veeldatud maagaasi terminalidesse).⁹

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri võrguga ühendamise suurendamiseks¹⁰ ja vahelduva võimsusega generaatorite tasakaalustamiskulude¹¹ arvessevõtmiseks on aastas vaja näiteks hinnanguliselt 700–800 miljonit eurot.

Kuna gaasi siseriiklikud reservid on vähenemas, kaetakse imporditud gaasiga üha suuremat osa gaasinõudlusest. Suurem sõltuvus tingib vajaduse ühtlustada õigeaegseid investeeringuid gaasi kogu tarneahelas ning toetada täielikult väliste energiavõrkude vahelisi ühendusi. Vaatamata nimetatud vajadusele on väljendatud muret (Rahvusvaheline Energiaagentuur)¹² kogu gaasisektori tõsise alainvesteeringu riski üle.

Kui EL jätkab oma praegust infrastruktuuri poliitikat, ei täideta ühtegi Euroopa energiapoliitika eesmärki. Ülekoormuste tõttu tõusevad energiahinnad. Taastuvate energiaallikate areng takerdub ülekandevõrgu võimsuse puudumise taha liikmesriikide siseselt või nende vahel. Hiljutine kogemus näitab, et roheliste energiaallikate arendamise osas esineb märkimisväärne kitsaskoht, kui tuuleparkide keskmine ehitusaeg on kolm aastat ning geograafiliselt hajutatud tuuleparkide ühendamise ja integreerimise ajaliseks kestuseks võib olla umbes kümme aastat.¹³ Ebapiisava ülekandevõrgu võimsuse ja piiratud tootmise tõttu vajab iga siseriiklik elektriturg varutootmisvõimsusi, et tulla toime prognoosimatu nõudluse kasvuga tippkoormuse ajal või generaatorite ootamatute rikete puhul, mis vähendavad energiasüsteemi tõhusust.

⁸ Kogu võrgustiku iga-aastaste investeeringute kogumahuks oli 3,5 miljardit eurot (4 miljardit eurot 2006. aastaks); „TEN-E investeeringute uuring” (2005).

⁹ 6 miljardi euro suurune summa kajastab üleeuroopalist huvi pakkuvaid elektriprojekte. See summa on üksnes osa ELi võrkude koguvajadusest. Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) prognooside kohaselt on ELi võrkude investeeringute koguvajadus ajavahemikul 2001–2010 49 miljardit eurot. Seetõttu on ülekoormuste leevendamiseks tehtavad investeeringud üksnes osa investeeringute koguvajadusest. „*Liberaliseeritud elektriturgudel omandatud õppetunnid*” (OCDE/IEA 2005)

¹⁰ Tuuleenergia tootmisvõimsus kasvab Euroopas 2005. aasta 41 GW tasemelt peaaegu 67 GW tasemele 2008. aastaks („*Euroopa tuuleenergia integreerimise uuring (EWIS) selle edukaks integreerimiseks Euroopa elektrivõrku*”).

¹¹ Tuuleenergia suur kontsentratsioon Põhja-Saksamaal, mis on peamiselt ühendatud jaotusvõrkudega ning mille puhul ei ole piisavat põhja-lõuna suunalist ülekandevõimsust, viib suuri elektrivooge läbi naabruses asuvate ülekandesüsteemide ning mõjutab üha enam süsteemi stabiilsust ja kauplemisvõimet (EWIS).

¹² Rahvusvahelise Energiaagentuuri aruanne „*Maagaas. 2006. aasta turuülevaade. Ülemaailmse gaasi poole*”.

¹³ EWIS

Kava eesmärgid

Käesoleva kavaga antakse ülevaade 42 üleeuroopalist huvi pakuva gaasi- ja elektriprojekti elluviimise praegusest olukorrast. Samuti käsitletakse veeldatud maagaasi terminale, kuigi neid ei käsitata üleeuroopalist huvi pakuvate projektidena.¹⁴ Paljude nimetatud projektide osas on tehtud edusamme, teiste osas aga mitte. Käesolevas kavas pakutakse välja erimeetmeid selliste esmatähtsate projektide järkjärgulisele lõpule viimiseks, mille puhul ilmnevad praegu olulised viivitused. Lõpetuseks tehakse kavas ettepanekuid meetmete osas, mis lihtsustavad stabiilse investeerimiskeskonna tekkimist.

Käesolevat kava¹⁵ täiendab lisatud komisjoni töödokument, mis laiendab varasemat analüüsi.¹⁶

Käesolev kava keskendub üleeuroopalist huvi pakuvatele projektidele, mille osas nõukogu ja Euroopa Parlament on oma TEN-E suuniste raames kokku leppinud. Ülejäänud projekte¹⁷ võidakse kaaluda keskmises või pikaajalises perspektiivis TEN-E suuniste järgmise ülevaatamise käigus.

2. EUROOPA ENERGIA INFRASTRUKTUURI PRAEGUNE ARENG

Komisjoni talituste läbiviidud analüüs paljastas mitmeid puudujääke.

Elekter

Kokku 32 üleeuroopalist huvi pakuva projekti (3. lisa) seas esineb 20 projekti osas viivitusi. Neist 12 projekti osas on viivituse kestuseks üks kuni kaks aastat ja kaheksa projekti osas üle kolme aasta. Kokku 32 üleeuroopalist huvi pakuvast projektist ei esine viivitusi kõigest 12 projekti (37%) puhul ning üksnes viis projekti on kas täielikult või praktiliselt lõpule viidud.¹⁸ Lisaks on ühe projekti üks lõik juba üle kümne aasta oodanud teise lõigu lõpule viimist.¹⁹ Kahe projekti osas toimub osaline ehitamine.²⁰

Edusammude puudumise osas võib esile tuua mitmeid järeldusi:

- Enamuse viivituste peamiseks põhjuseks on projekteerimise ja muude loamenetluste keerukus. Isegi kui enamuses liikmesriikides on õiguslikud menetlused üldiselt võrreldavad, siis peamisi etappe (üldise projekteerimise loamenetlus) rakendatakse erinevalt ülesehitatud menetlustega. See kehtib, kui

¹⁴ Lähemas tulevikus on vaja põhjalikult uurida ka nafta ja naftasaadustega seotud ühendusi, kuna nafta roll ELi energiamaastikul on jätkuvalt oluline ning ELi sõltuvus nafta ekspordist on kasvamas 90 protsendini. Uut transpordi infrastruktuuri, näiteks torustikke, ei ole vaja üksnes geograafiliseks mitmekesisuseks vaid ka selleks, et vastata väljakutsetele, mis on seotud üldiste trendidega raskema ja väävlirikkama toornafta töötlemise suunas ning hetkel kasutatavate võimsuste ebapiisavusele. See temaatika saab olema iseäranis oluline ELi Kesk-Euroopa ja Vahemere liikmesriikidele.

¹⁵ SEK(2007) 1715

¹⁶ SEK (2006)1059.

¹⁷ Nt Kesk-Aasia - Kaspia mere - Musta mere energiakoridor ja ka Bakuu - Erzurumi gaasijuhe.

¹⁸ Avelini (FR) - Avelgem (BE) liin; San Fiorano (IT) - Robbia (IT) liin; San Fiorano (IT) - Nave (IT) - Gorlago (IT) liin; V. Hassing (DK) - Trige (DK) liin; merealune kaabelühendus Estlink Soome ja Eesti vahel.

¹⁹ Moulaine'i (FR) - Aubange'i (BE) projekti Belgia osa ootab Prantsusmaa lõigu lõpuleviimist.

²⁰ Philippi (EL) - Hamitabadi (TR) liin; Hamburg/Krümmeil (DE) - Schwerini (DE) liin.

on vaja integreerida erinevaid võrke,²¹ kui kaasatud on erinevad asutused²² või kui on kehtestatud pikaajalised konsultatsiooniperioodid ja loamenetlused.²³

- Kui kaks või enam liikmesriiki on projektiga seotud, siis viib ühtlustatud projekteerimis- ja loamenetluste puudumine tihti liigsete viivitusteni.
- Vastuväited, mis ei põhine keskkonna- ja tervisealastel kaalutlustel,²⁴ võivad märkimisväärselt viivitada paljude projektide lõpuleviimist.²⁵ Kulukate ja keerukate merekaablite ehitamine, mis ei põhjusta suurt avalikkuse vastuseisu, on kulgenud tegelikult kiiremini kui teatavate vaidlustatud maapealsete ühenduste ehitamine.
- Teatud projektide puhul on viivitused samuti tingitud rahastamisraskustest,²⁶ eriti, kui nad sisaldavad „rohelist elektrit” ja ühendusi naaberriikidega.
- Teatud edastusvõrgu haldurid ei ole piiriülest võimsust piisavalt kiiresti suurendanud. Selle põhjuseks on sageli õigusraamistiku poolt pakutavate stiimulite ebapiisavus või see, et mõned edastusvõrgu haldurid kuuluvad vertikaalselt integreeritud ettevõtjate hulka, kes ei soovi olemasolevaid tarneid suurendada, kuna see võib kahjustada nende tarnepartnereid. Sarnaselt on väidetud, et ebapiisavalt reguleeritud tarnetariifid, mida arvutatakse ümber lühiajaliselt (st iga kolme kuu või ühe aasta järel), pidurdavad prioriteetse infrastruktuuri arendamist.

Gaas

Üldiselt võib öelda, et kümne üleeuroopalist huvi pakkuva gaasijuhtme areng kulgeb suuremas osas küllaltki edukalt (4. lisa).

Enamuse projektide puhul ei ole teatatud märkimisväärsetest viivitustest. Vähemalt seitse kümnest üleeuroopalist huvi pakkuvat gaasijuhtme projektist peaks alustama tööd aastatel 2010–2013: üks gaasijuhe on juba valmis,²⁷ kaks on ehitamisel²⁸ ning kaks on osalise ehitamise staadiumis.²⁹ Nimetatud infrastruktuur toob endaga 2013. aastaks ELile kaasa iga-aastase täiendava impordivõimsuse umbes mahuga 80–90 miljardit kuupmeetrit (16–17% ELi 2010. aasta prognoositavast gaasinõudlusest).³⁰

²¹ Viivituste põhjuseks on kõrgepingeliinide integreerimise vajadus raudteeprojektidega (Thauri (AT) -Brixeni (IT) liin).

²² Fennoscani merealune kaabelühendus Soome ja Rootsi vahel, kus loamenetlused hõlmavad ka vee kasutusõigustega tegelemist.

²³ Merealune kaabelühendus Ühendkuningriigi ja Madalmaade vahel, mille loamenetlused on aeganõudvad.

²⁴ Kohalikule elanikkonnale on sageli suureks probleemiks visuaalne mõju.

²⁵ Sankt Peteri (AT) - Tauerni (AT) liin, Lienzi (AT) - Cordinano (IT) liin, Sentmenati (ES)-Bescanó (ES) - Baixasi (FR) liin, Hamburg/Krümmeli (DE) - Schwerini (DE) liin, Neuenhageni (DE) - Vierradeni (DE) - Krajniki (PL) liin.

²⁶ UCTE võrgu laiendamine itta, et kaasata Balti riigid; Saksamaa võrgu laiendamine, et integreerida roheline elektrienergia; Tuneesia ja Itaalia vaheline liin.

²⁷ Üle Sitsiilia kulgev roheline energia gaasijuhe Liibüa ja Itaalia vahel.

²⁸ Üle Sitsiilia kulgev TRANSMED II gaasijuhe Alžeeria - Tuneesia ja Itaalia vahel, Balgzandi - Bactoni gaasijuhe Madalmaade ja Ühendkuningriigi vahel.

²⁹ Põhja-Euroopa gaasijuhe, Türgi, Kreeka ja Itaalia vaheline gaasijuhe.

³⁰ PRIMES. „Euroopa energeetika ja transport. Peamiste edasiviivate stsenaariumid”. (2004).

Teisest küljest on erinevates liikmesriikides 29 veeldatud maagaasi terminali ja ladustamisrajatisega seotud projektide teostamine olnud tõsiselt häiritud. Üheksa projekti³¹ teostamisest oldi sunnitud loobuma ning otsima alternatiivseid lahendusi. Viie veeldatud maagaasi terminaliga seotud projekti teostamine on praegu tõkestatud.³²

Kokkuvõtteks võib tõdeda, et gaasi tarneahelasse tehtud investeeringud ja selles valdkonnas võetud kohustused on rahuldavad. Kuigi mitmed olulised gaasijuhtmeprojektid viiakse peagi ellu, tundub levivat veendumus, et mitmeid piire ületavate gaasijuhtme projektidesse investeerimise riskantsus suureneb. Samuti on viivituste põhjuseks keskkonnaküsimused või kohaliku kogukonna vastuseis, seda eelkõige veeldatud maagaasi terminalide osas. Samuti on esile toodud suurenevaid toormehindu ja oskustööjõu puudust.³³

3. VAJALIKUD MEETMED: KOMISJONI ETTEPANEKUD

3.1. Võtmetähtsusega infrastruktuurid, millel on märkimisväärsed riskusi

Komisjoni hindamine andis aluse tagamaks, et asjakohane tähelepanu ja jõupingutused koondusid nii ELi kui siseriiklikule tasandile. Huvirühmad ja riiklikud asutused peaksid nüüd end pühendama projektide kiirele lõpuleviimisele.

1. meede: Määratletud on kõige tähtsamad infrastruktuurid, millel on märkimisväärsed riskusi

Elekter

Komisjon on määratlenud järgmised võtmetähtsusega projektid, mis on üliolulised siseturu lõpuleviimise, taastuenergiaallikatest tootmise turule integreerimise ja tarnekindluse märkimisväärses parendamise seisukohast ning mille osas on teada asjaolud, mis võivad viia viivitusteni projektide elluviimises.

Projekt	Põhjendus	2004. aastal (2006. aastal) teatatud lõpuleviimise aeg	Viivituste põhjused
Kassø (DK) - Hamburg/Dollern (DE)	See ühendus on oluline toodetud tuuleelektrienergia suurte koguste integreerimiseks Põhja-Saksamaal, Taanis, Põhjamerel ja Läänemerel ning Põhja-Euroopas toimuvaks kaubanduseks; samuti võrgu ja kaubanduse ohutuse tagamiseks.	2010 (2012); projekt on ikka veel uuringuetapis	Tihedalt asustatud piirkond: suur arv maaomanikke.
Hamburg/Krömmel (DE) - Schwerin (DE)	Tuuleelektrienergia integreerimine; ELi idapoolse ja läänepoolse võrgu vahelise lõhe vähendamine.	2007 (2007)	Kohaliku elanikkonna vastuseis: liini asukoha küsimus, elektromagnetväljade kartus, maastikuvaadete halvenemine; aeganõudvad avalikud

³¹ Veeldatud maagaasi terminalid Joonia mere kaldal Corgliano Calabros, Türeeeni mere kaldal Montaldo di Castros, Türeeeni mere kaldal Lamezia Termes, Türeeeni mere kaldal San Ferdinando, Liguuria rannikul Vado Liguures ning teine veeldatud maagaasi terminal Kreeka mandriosas.

³² Veeldatud maagaasi terminalid Muggias, Brindisis, Tarantos, Sitsiilias, Livornos (avamerel).

³³ Rahvusvaheline Energiaagentuur. 2006.

		Loataotlemise etapp	konsultatsiooniprotsessid; huvirühmade suur arv; huvirühmadel puudub piirkonnaülene või üleeuroopaline perspektiiv.
Halle/Saale (DE) - Schweinfurt (DE)	Eelmise projektiga sama põhjendus	2010 (2009) Loataotlemise etapp	Tüüringi metsa läbimine; kohaliku elanikkonna vastuseis; negatiivsed mõjud turismile, liini asukoha küsimus, elektromagnetväljade kartus, maastikuvaadete halvenemine; huvirühmade mitmekesisus; huvirühmadel puudub piirkonnaülene või üleeuroopaline perspektiiv.
Sankt Peter (AT) - Tauern (AT)	Kesk-Euroopa kõige ülekoormatum piirkond, mis põhjustab ohte võrgu ohutule toimimisele	2010 (2011) Loataotlemise/ uuringuetapp	Loataotlusmenetluste aeglus; täiendava koordineerimise vajadus; kohaliku elanikkonna vastuseis: elektromagnetväljade kartus, maastikuvaadete halvenemine, kaitsealused linnud ja putukad; halvad maastikuolud; keskkonnamõju hindamise ja tegevusloa väljastamise eest vastutavad asutused ei ole sobivad suuremahuliste infrastruktuuriprojektide tarbeks.
Südburgenland (AT) - Kainachtal (AT)	Eelmise projektiga sama põhjendus	2007 (2009) Loataotlemise etapp	Loataotlusmenetluste aeglus; kohaliku elanikkonna vastuseis: elektromagnetväljade kartus, maastikuvaadete halvenemine, maa-aluse kaabli kasutamise nõue; võimalik vastuseis ligipääsuteede ehitamisele; keskkonnamõju hindamise ja tegevusloa väljastamise eest vastutavad asutused ei ole sobivad suuremahuliste infrastruktuuriprojektide tarbeks.
Dürnröhr (AT) - Slavětice (CZ)	Oluline ühendus uude liikmesriiki ja Kesk-Euroopasse	2007 (2009); Projekt on ikka veel uuringuetapis	Austria vastuseis tuumaenergia kasutamisele; seotus Austria võrgu tugevdamisega (põhjalõuna suund); kaitsealune piirkond; kohaliku elanikkonna kartus elektromagnetväljade ees (Austria).
Udine Ovest (IT) - Okroglo (SI)	Sloveenia ja Itaalia vahelised ühendused on tugevalt ülekoormatud; Itaalias on oluline voolukatkestuse oht; ühendus on ELi tasandil toimuvate elektrivõrgude seisukohast väga oluline	2009 (2011) Projekt on ikka veel uuringuetapis	Itaalia ja Sloveenia vaheliste piiriületuspunktide tuvastamise keerukus; väga tihedalt asustatud piirkond; võimalikud kaubandusprobleemid; liini asukoha määratlemine: 35% Sloveenia territooriumist kuulub Natura 2000 programmi alade hulka; kohaliku elanikkonna vastuseis: elektromagnetväljade kartus, maastikuvaadete halvenemine; Sloveenia poole eeltingimus: Berecevo - Krsko liini lõpuleviimine ja võrkude sidumine Ungariga; Itaalia võrgu eelneva tõhustamise vajadus .
Kõrgepingehenduse Leedu ja Poola vahel, sealhulgas Poola võrgu ajakohastamine (DE - PL)	Ülioluline, et siduda Balti võrk UCTE-süsteemiga	2012 (2013) Projekt on ikka veel uuringuetapis	Koordineerimine ning piisava poliitilise toetuse puudus minevikus; erinevate sünkroniseeritud piirkondadega seonduv ebakindlus; Poola võrgu stabiilsus; läbitakse looduskaitseala; sundvõõrandamine eeldab seaduse muutmist Poolas; vastastikuse trafo vajadus; sünkroniseeritud piirkondadega seonduv ebakindlus.

Sentmenat (ES) - Besanón (ES) - Baixas (FR)	Ülioluline, et siduda UCTE süsteem Pürenee poolsaare „elektrisaarega”	2007 (2009); Loataotlemise etapp	Pürenee läbimine; Hispaania ja Prantsusmaa vaheliste piiriületuspunktide määratlemise keerukus; kohaliku elanikkonna vastuseis.
Moulaine (FR) - Aubange (BE)		2010 (2012) Belgia osa projektist on viidud lõpule kuid Prantsusmaa lõik on ikka veel uuringuetapis	Prioriteetne on projekt Avelin - Avelgem; maa- ja linnapiirkondade nõusolekut on raske saavutada; Prantsusmaa liini asukoht veel määratlemata (13–16 km on puudu).
Merealune kaabelühendus Inglismaa (UK) ja Madalmaade (NL) vahel		2008 (2010) Loataotlemise etapp	Pikaajalised keskkonnamenetlused; pikaajalised menetlused seoses Hollandi eeskirjadega; aeganõudvad avalikud konsultatsiooniprotsessid mõlemas riigis; ebakindlus seoses finantseerimisega ja täiendavate toetustega; ebakindlus seoses ühenduse reguleerimisega (nt erandi tingimused/ülekoormuse juhtimise suunised).

Gaas

Gaasisektoris peab EL mitmekesistama oma praeguseid gaasitarneid (Norra, Venemaa ja Põhja-Aafrika). Oluline on ehitada „neljanda koridori” gaasijuhe, millega saab alternatiivset gaasi (30 miljardit kuupmeetrit ehk 7% ELi 2010. aasta gaasinõudlusest) tarnida Kesk-Aasiast, Kaspia mere piirkonnast ja Lähis-Idast Nabucco gaasijuhtme kaudu.

Samuti peab EL tagama, et kõik esmatähtsad gaasiprojektid, mis praegu kannatavad viivituste käes, viiakse kiirelt lõpule. Komisjon märgib, et märkimisväärseid viivitusi esineb GALSI gaasijuhtme osas, mis ühendab Alžeeriat ja Itaalia poolsaart (Sardiinia kaudu).

Suurenenud gaasiimpordi tarneid tuleb tagada ka tarneahela lõpus, et gaas jõuaks lõpptarbijateni. Ülioluline on tootmisjärgse jaotuse arendamine (st gaasijuhtmed, mis ühendavad Saksamaa, Taani ja Rootsi gaasiturud ning samuti gaasijuhtmed, mis ühendavad Saksamaa, Beneluxi ja Suurbritannia turud). Lõpetuseks tuleb märkida, et veeldatud maagaasi terminalid võivad pakkuda suuremat paindlikkust eelkõige neile liikmesriikidele, kes sõltuvad ainult ühest gaasitarne allikast. Veeldatud maagaasi terminalid võivad endast kujutada head reservi, mis annab panuse gaasi tarnekindluse tagamisele ja turu konkurentsivõime suurendamisele. Seda arvesse võttes kaalub komisjon 2007. aastal, kas energiasolidaarsuse suurendamiseks on vaja võtta ühenduse meetmeid, kasutades selleks veeldatud maagaasi terminalide tegevuskava.

3.2. Euroopa koordinaatorite nimetamine määratletud esmatähtsate projektide elluviimiseks

TEN-E suuniste kohaselt võib komisjon kokkuleppel asjaomaste liikmesriikidega ja pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist nimetada Euroopa koordinaatori.

Koordinaator edendab projekti Euroopa mõõdet ning algatab piiriülese dialoogi projekti elluvijate, avalikkuse ja erasektori esindajate ning kohalike ja piirkondlike võimude ning kohaliku elanikkonna vahel. Koordinaator aitab koordineerida riiklikke menetlusi (sealhulgas keskkonnamenetlused) ning esitab projekti või projektide eduaruande ning aruande probleemide või takistuste kohta, mis võivad kaasa tuua märkimisväärse viivituse.

2. meede: Euroopa koordinaatorite nimetamine (vt punkt 3.1)

Komisjon teeb 2007. aasta alguses ettepaneku Euroopa koordinaatorite nimetamise kohta, et hõlbustada järgmiste projektide elluviimist:

Elektri osas:

Kõrgepingehendatus Saksamaa, Poola ja Leedu vahel, eelkõige Alytus - Elk (vastastikune trafo);

Avamere tuuleelektrienergia ühendus Põhja-Euroopas (Taani, Saksamaa ja Poola);

Prantsusmaa ja Hispaania vaheline ühendus, eelkõige Sentmenati (Hispaania) - Bescanó (Hispaania) —Baixasi (Prantsusmaa) liin.

Gaasi osas:

NABUCCO gaasijuhe.

Hilisemal etapil (sõltuvalt tehtud edusammudest) kaalutakse Euroopa koordinaatorite nimetamist järgmiste projektide osas:

Elektri puhul:

- Austria sisesed ühendused ja ühendused Austriaga;
- Itaalia ja Sloveenia vahelised ühendused;
- Ühendkuningriigi ja Mandri-Euroopa vahelised ühendused;
- Moulaine'i (FR) – Aubange'i (BE) liin.

Gaasi puhul:

- GALSI gaasijuhe, mis ühendab Alžeeriat ja Itaaliat Sardiinia ning Toscana kaudu ning mille haru läheb Korsika kaudu Prantsusmaale;
- Rootsi – Taani - Saksamaa gaasijuhe;
- Gaasi tootmisjärgne jaotusvõimsus Saksamaa, Madalmaade, Belgia ja Ühendkuningriigi vahel;
- Mitmete veeldatud maagaasi terminalide (mille ehitamisel esineb märkimisväärseid viivitusi) lõpuleviimine.

3.3. Tarbijate vajadustele vastav energiavõrkude projekteerimine

Hiljutine kaheksas ELi liikmesriigis toimunud voolukatkestus (4. novembril 2006) rõhutas asjaolu, et Mandri-Euroopa näol on mõnes mõttes juba tegemist ühtse energiasüsteemiga, mille võrk ei ole aga vastavalt projekteeritud.

Euroopa energiasüsteem (sealhulgas energiavõrgu infrastruktuur) peab olema projekteeritud, ehitatud ja töötama tarbijate huve silmas pidades. Nimetatud infrastruktuuri määratlemine, projekteerimine ja ehitamine on liberaliseeritud turgudel jätkuv protsess, mille teostamiseks on vaja pidevat järelevalvet ja koordineerimist turuosaliste vahel. Selle ülesande täitmine ei eelda üksnes võrkude suuremat vastastikust sidumist või suurema arvu elektrijaamade ehitamist igas piirkonnas. Siin on samuti tegemist ELi energialiikide tulevase kogumi, suurema vahelduva energiatootmisega süsteemi toimimise ning energiatootmise asukohtade geograafilise jaotusega. Oluline on lühi- ja pikaajaliselt ülekoormatud võrguliinide läbipaistvus.

ELi erinevates energiapiirkondades ning piirkondade vahel tuleks vajalikku infrastruktuuri ja/või tootmisvõimsust kavandada hästi koordineeritult ning varakult. Nimetatud eesmärk on esile toodud komisjoni teatises, mis käsitleb gaasi- ja elektri siseturu väljavaateid. Edastusvõrgu haldurite vahelise koordineerimise tõhustamiseks käsitletakse kaht peamist võimalust.

GALILEO kasutamine energiavõrkude täpse reaalajas järelevalve otstarbel on innovaatilise ja „targa” võrgu arendamisel hädavajalik. See võimaldaks energiasüsteeme reaalajas jälgida ja kontrollida. Nimetatud tehnoloogia annab ka oma panuse tulevasele Euroopa algatusele esmatähtsate energiaalaste infrastruktuuride kaitseks.

3. meede: Koordineeritud planeerimine piirkondlikul tasandil

Komisjon teeb 2007. aastal ettepaneku luua tugevdatud raamistik, mis ühendab neid edastusvõrgu haldureid, kes vastutavad võrkude koordineeritud planeerimise eest.

Vastavalt detailsemale selgitusele teatises „Gaasi ja elektri siseturu väljavaated”,³⁴ peaks käesolev raamistik tagama platvormi iga energeetika valdkonna võrkudega seotud praeguste ja tulevaste arengute järelevalveks ja analüüsimiseks, mis parandab piirkondlikul tasandil liikmesriikide vahelist ülekandevõimsust. Raamistik hõlbustab huvirühmade vahelist dialoogi, pöörates vajalikku tähelepanu sotsiaalmajanduslikele ja keskkonnanähtudele küsimustele. Täielikus kooskõlas riiklike planeerimismenetlustega koostatakse selle raames võrkude arendamise piirkondlikud kavad ja ka prognoosid pakkumise ja nõudluse tasakaalustamiseks (tippaeg ja baaskoormus). Nimetatud ülesandeid täites võetakse nõuetekohaselt arvesse energiaturu reguleerijate ja teiste asjakohaste elektri ja gaasi foorumite (nt vastavalt Firenze ja Madridi foorumid) arvamusi.

Seda tõhustatud koordineerimist tuleks täiendada ülevaatega üleeuroopalisema iseloomuga infrastruktuuri planeerimisest ja väljatöötamisest. Potentsiaalsed investorid tootmisesse ja ülekandesse vajavad ajakohastatud teavet lühiajalistest ja keskmise tähtajaga arengutest. Energia seirekeskus³⁵ peaks analüüsima uue infrastruktuuri vajadust ELis. Nimetatud analüüside põhjal teeb komisjon vajadusel ettepanekuid TEN-E suuniste muutmiseks ning

³⁴ COM(2006) 841

³⁵ Kõnealune ettepanek tehti Euroopa strateegilises energiaaruandes.

määratleb uued üleeuroopalist huvi pakkuvad prioriteetsed infrastruktuurid. Turule reageerimisvõimaluse andmiseks tuleb iga võimalik puudujääk eelnevalt kindlaks teha. Energia seirekeskus peaks nimetatud ELi koordineerijatele osutama tehnilist ja materiaalist abi.

3.4. Loamenetluste kiirendamise tagamine

Aeganõudvad õigus- ja litsentsimisprotseduurid kujutavad endast märkimisväärset takistust teatud gaasiinfrastruktuuri ja elektrienergia edastamise projektide arendamisele. Menetluste killustatus, kohalike ja piirkondlike kogukondade tugev vastuseis, vetoõiguse mittepõhjustatud kasutamine ning lubade väljastamise eest vastutavate asutuste suur arv tekitab suuri takistusi. Liikmesriikide vaheliste ühenduste puhul on loamenetluste viivituste tekkimise põhjusteks sageli koordineerimise puudumine ja erinevad ajakavad.

Hoolimata sellest, et mõnedes riikides on kehtestatud lihtsustatud loamenetlused, on peamised probleemid siiski alles jäänud. Uue ühenduse ehitamine võib teatud juhtudel võtta rohkem kui kümme aastat aega, samas kui tuulepargi või kombineeritud tsükliga gaasiturbiini ehitamise aeg jääb kahe ja kolme aasta vahele.

Ameerika Ühendriikides on minevikus esinenud sarnaseid probleeme (nt volulakatkestused Californias, mille põhjuseks oli võrkude ebapiisav vastastikune sidumine ja halvasti kavandatud turumudel, mis viis turu kuritarvitamiseni). Selle tulemusel tehakse USA föderaalsete infrastruktuuride kavandamise ja lubade andmise alaseid otsuseid, juhul, kui riigi prioriteetse võrgustiku infrastruktuuri elluviimisega seonduvad ülemäärase viivitused, nüüd föderaaltasandil USA föderaalsete energeetika regulatiivkomisjoni (FERC) poolt, kui prioriteetsed projektid ei ole riigitasandil õigel ajal luba saanud.

Komisjoni seisukoht on, et selline lähenemisviis ei ole ELile sobiv. Siiski tuleb võtta tõhusaid meetmeid, säilitamaks realistlikku lootust, et ELi gaasi- ja elektriinfrastruktuur suudavad tõhusalt kohaneda tänapäeva energiaturgude muutuvate oludega. Ülioluline on vähendada ELi prioriteetse infrastruktuuri projekteerimise ja ehitamise aega, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse keskkonna-, ohutus- ja tervisealaseid küsimusi.

Esiteks peaks teatud prioriteetsetele projektidele „üleeuroopalist huvi pakuva” staatuse omistamine TEN-E suuniste kohaselt aitama märkimisväärselt nende kulgu kiirendada. Nimetatud staatuse omistamine sisaldab projekti lõpuleviimise ajakava koostamist, sealhulgas ka üksikasju kavandatava loamenetluse kohta (koordineeritud hinnangud võivad menetlust lihtsustada). Komisjon leiab, et sellise staatuse omistamise tõhususe tagamiseks peaks üleeuroopalist huvi pakkuvate projektide määramine tulevikus toimuma rangete tingimuste kohaselt. Selline staatus tuleks omistada üksnes projektidele, mis omavad märkimisväärselt mõju energiavoogudele ja asjaomases piirkonnas toimuvale kaubandusele, mille projekteerimise ja loataotluse etapid on selged ja realistlikud ning mis omavad positiivset ja püsivat Euroopa lisandväärtust; lisaks peavad kõik projektiga seotud huvirühmad olema saavutanud kokkuleppe.

Teiseks teeb komisjon pärast liikmesriikide ja olulisemate huvirühmadega konsulteerimist ettepaneku riiklike loataotlusmenetluste sujuvamaks muutmise kohta.

4. meede: Loataotlusmenetluste sujuvamaks muutmise

Komisjon alustab 2007. aastal TEN-E suuniste läbivaatamist eesmärgiga nõuda

liikmesriikidelt subsidiaarsuse põhimõtet arvestades selliste riiklike menetluste kehtestamist, millega on võimalik üleeuroopalist huvi pakkuvate projektide projekteerimise ja heakskiitmise menetlused maksimaalselt viie aasta jooksul lõpule viia.

See ei tähenda, et ELi tasandil tuleks kehtestada uusi standardeid selliste oluliste küsimuste osas, mida tuleb käsitleda projekteerimisetapi käigus. Tegemist on üksnes nõudega tagada, et sellistel juhtudel viiakse riiklikud menetlused lõpule mõistliku aja jooksul, sealjuures pidades silmas keskkonnaalaseid õigusakte ja asjaomaste kodanike seadusjärgset huvi; seda tuleks täiendada heade tavade võrdlusuuringut läbi viies, hinnates riiklike standardeid.

3.5. Selge investeerimisraamistiku loomine

TEN-E projekte peaksid peamiselt rahastama asjaomased ettevõtjad. Investeeringud uutesse ülekandeliinidesse on aga aeglustunud. Seda võib osaliselt seletada ülekandevõimsuse varuga, aga praegune turukorraldus ei loo stiimuleid tõhusate investeeringute tegemiseks ülekandeliinidesse. Ebatõhusad piirkondlikud hinnakujundusmeetodid varjavad põhjendamatult piirkonnasiseste ülekannete ülekoormusi või ei võimalda saada täpset ja õigeaegset teavet ülekandevõrkude toimimise kohta. Üllataval kombel on tekkinud vastuolu praeguste väheste investeeringute ja pikaajaliste infrastruktuuriprojektide investeeringute osas erasektori suurenenud nõudluse vahel.

Seetõttu on oluline tagada stabiilne ja atraktiivne õigusraamistik, mis võimaldab erasektoril ette näha oma investeeringu edukat lõpuleviimist ja tagab talle stabiilse tasuvuse, pakkudes samas tarbijatele kõrgetasemelist teenust. Oma seonduvas teatises gaasi- ja elektrienergia siseturu kohta on komisjon esitanud mitmeid meetmeid seda eesmärki silmas pidades. Teatises tehakse konkreetsemalt ettepanekuid, mis käsitlevad eristamist ja vajadust tugevdada energiaturgu reguleerivate asutuste volitusi; samuti viidatakse läbipaistvuse suurendamisele.

TEN-E projektide avaliku sektori poolne rahastamine on olnud väga heaks katalüsaatoriks, mis võimaldab erasektori ettevõtjatel käivitada selliste infrastruktuuriprojektide lõpuleviimine, mille puhul on tegemist pika menetlusaja või märkimisväärsede kuludega. ELi poolne rahastamine vähendab viivituste ohtu ning annab projektidele stiimuleid uurida uute tehnoloogiate võimalikku kasutamist või aitab konkreetsete projektide puhul alata investeerimisotsust.

EL peab liikuma paremini toimiva energiainfrastruktuuri suunas. TEN-E praegune eelarve (20 miljonit eurot aastas) ei ole piisav, et ajendada vajalike ja suurte uute investeeringute tegemist. TEN-E eelarvega peab praegu käsitlema järgmisi vajadusi:

- suurenev vajadus integreerida võrku „rohelist” elektrit;
- ELi suurenevad infrastruktuuri vajadused seoses laienemisega 27 liikmesriigini;
- vajadus parendada vastavalt asutamislepingule ja TEN-E suunistele ühtekuuluvust ning ühendada suuremat arvu piirkondlikke ja isoleeritud turge üheks ühisturuks (uue Kagu-Euroopa energiaühenduse integreerimine, UCTE süsteemi integreerimine teiste süsteemidega nagu näiteks CIS ja Euro-Med ühendus jne).

Siit kerkib vajadus analüüsida, kas ELi praegune rahastamine on Euroopa energiapoliitika eesmärkide täitmiseks piisav.

5. meede: ELi rahastamine

Komisjon uurib neid konkreetseid eesmärke silmas pidades, kas ELi TEN-E võrkude rahastamise suurendamine on vajalik.

Vaadates taas tulevikku peaks TEN-E rahastamine peamiselt keskenduma sotsiaalmajanduslikele ja projekteerimisalastele uuringutele, millel on palju suurem kogu ELi hõlmav mõju (nt sünkroonse UCTE süsteemi laiendamine naaberriikidesse või avamere tuuleelektrienergia põhivõrku ühendamine). Gaasi osas võiksid uuringud käsitleda küsimusi nagu: gaasi kvaliteedistandardid, võimalik tehniline ühtlustamine või gaasi tarnejuhtmete mõju siseriiklikele tootmisjärgsetele gaasivõrkudele.

Ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suunistes 2007-2013 on prioriteediks peetud vajadust tegeleda sellise küsimusega nagu traditsiooniliste energiaallikate intensiivne kasutamine. See hõlmab ühenduste lõpuleviimise toetamist, kus eriline rõhk on üleeuroopalistel võrgustikel, elektrivõrkude tõhustamist ning gaasi ülekande- ja jaotusvõrkude väljaehitamist ja tõhustamist. Komisjon julgustab liikmesriike ja nende piirkondi, eriti neid, kes liitusid ELiga 2004. ja 2007. aastal, rakendama kõnealuseid suuniseid oma investeerimisprogrammide kaudu. Samuti on tihedam koostöö vajalik Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga (EBRD), et hõlbustada üleeuroopalise mõõtmega investeeringute tegemist. Mõlemad nimetatud rahastusasutused peaksid üleeuroopalist huvi pakkuvaid projekte käsitlema oma laenutegevuse juures üliprioriteetsetena. Euroopa naabruspoliitikas osalevaid riike hõlmavate projektide puhul võib rahastamiseks kasutada naabruspoliitika investeerimisfondi. Prognooside kohaselt võimaldab fond neli kuni viis korda suurendada toetusi, mida antakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendiga. Ka Aafrika infrastruktuurivahendid võiksid aidata edendada asjaomaseid energia ühendusi Euroopasse.

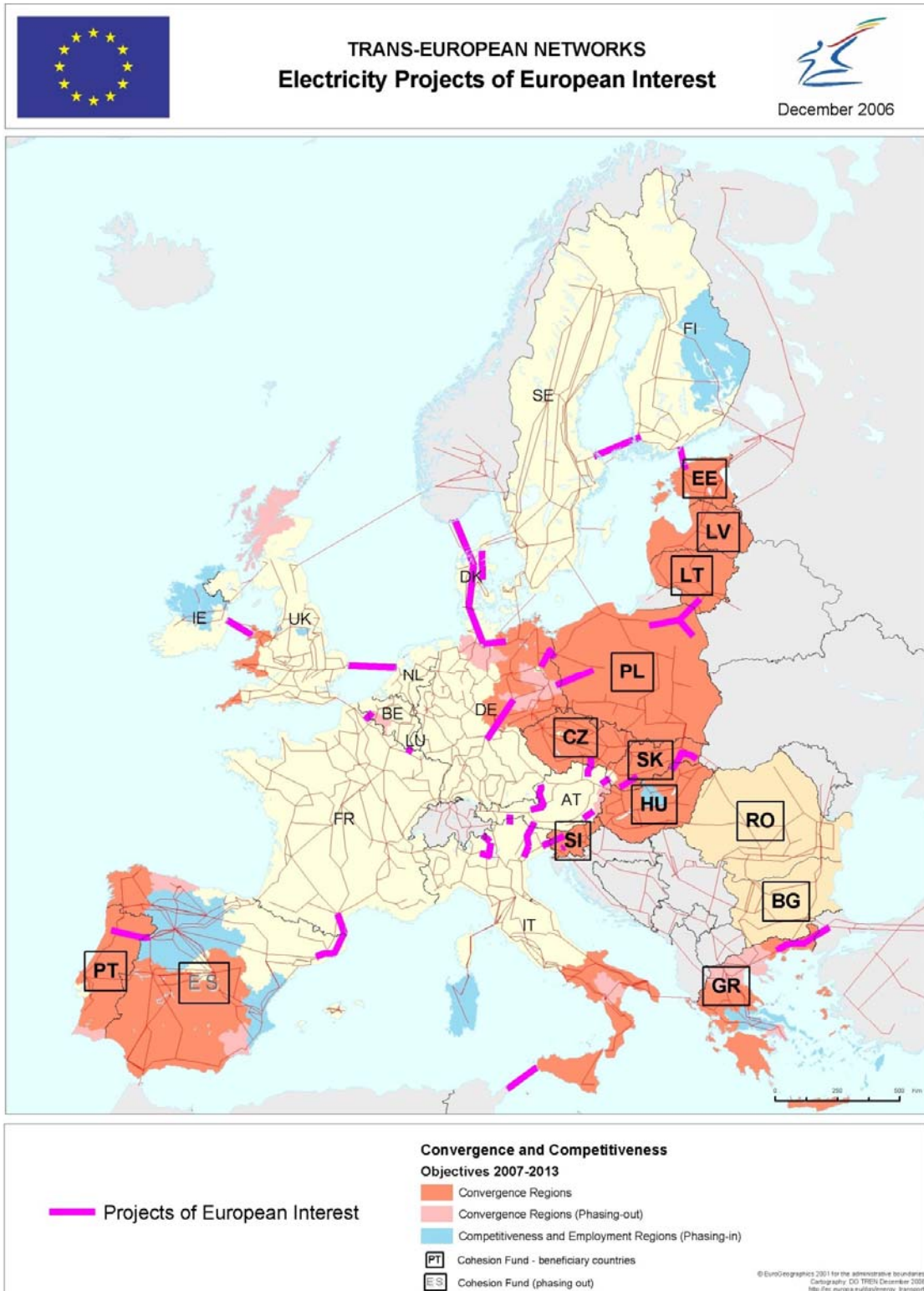
Samas on vaja arvestada ühenduse olemasolevate riigiabi eeskirjadega, et vältida infrastruktuuri investeeringute avalikust toetusest tulenevaid võimalikke mõjusid liberaliseeritud energiaturule.

4. JÄRELDUSED

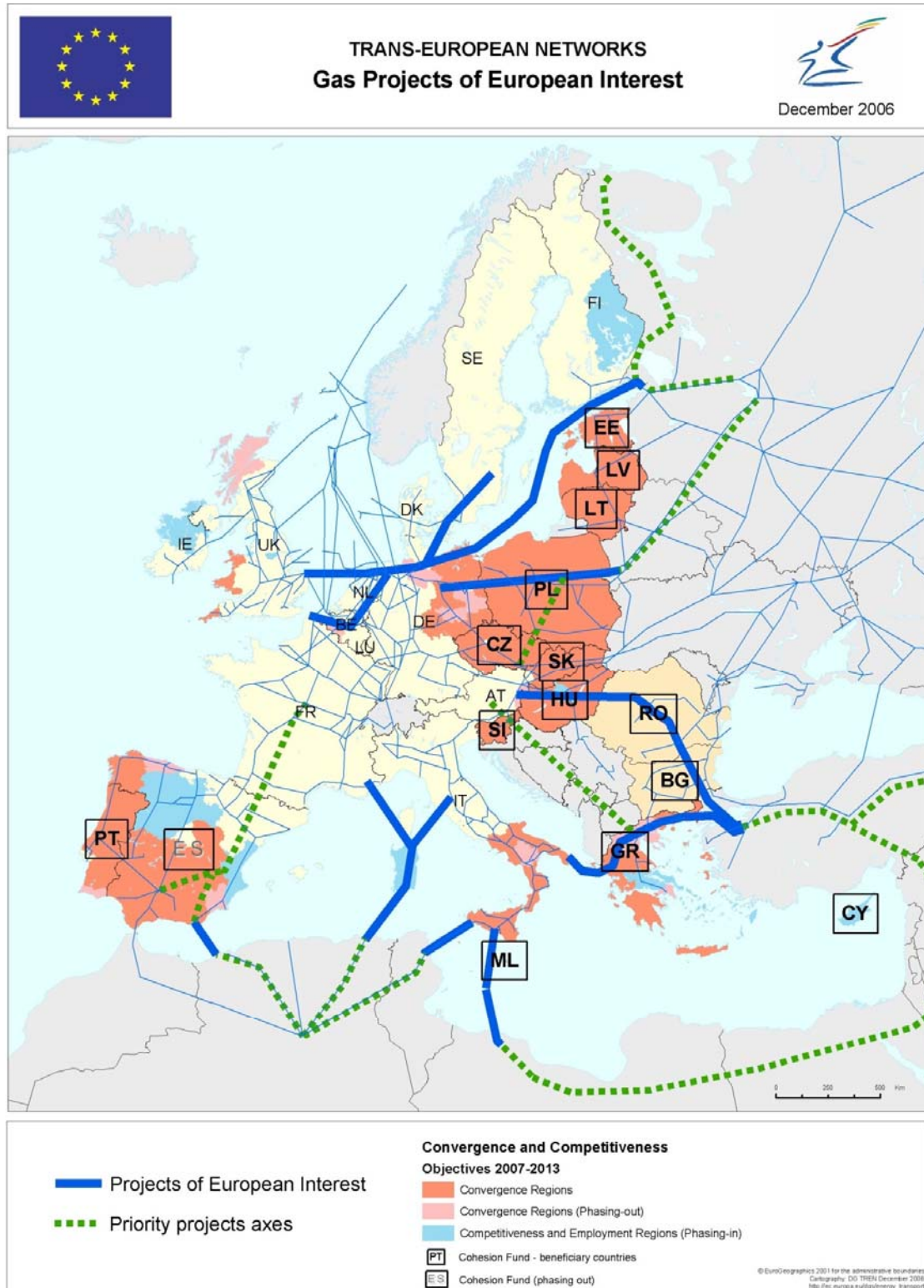
Praeguste infrastruktuuri investeeringutega ei ole EL võimeline looma tegelikult toimivat ühtset siseturgu. EL ei ole võimeline integreerima taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia suurenevaid koguseid. EL peab samuti jätkama suuremate kulude tasumist, mille põhjuseks on ülekoormus ja ebatõhusate võimsuste säilimine igas mitte piisaval määral vastastikku seotud energiapiirkonnas.

Üleeuroopalist huvi pakkuvate projektide ja käesolevas teatises esitatud meetmete täielik ja otsustav rakendamine on ülioluline.

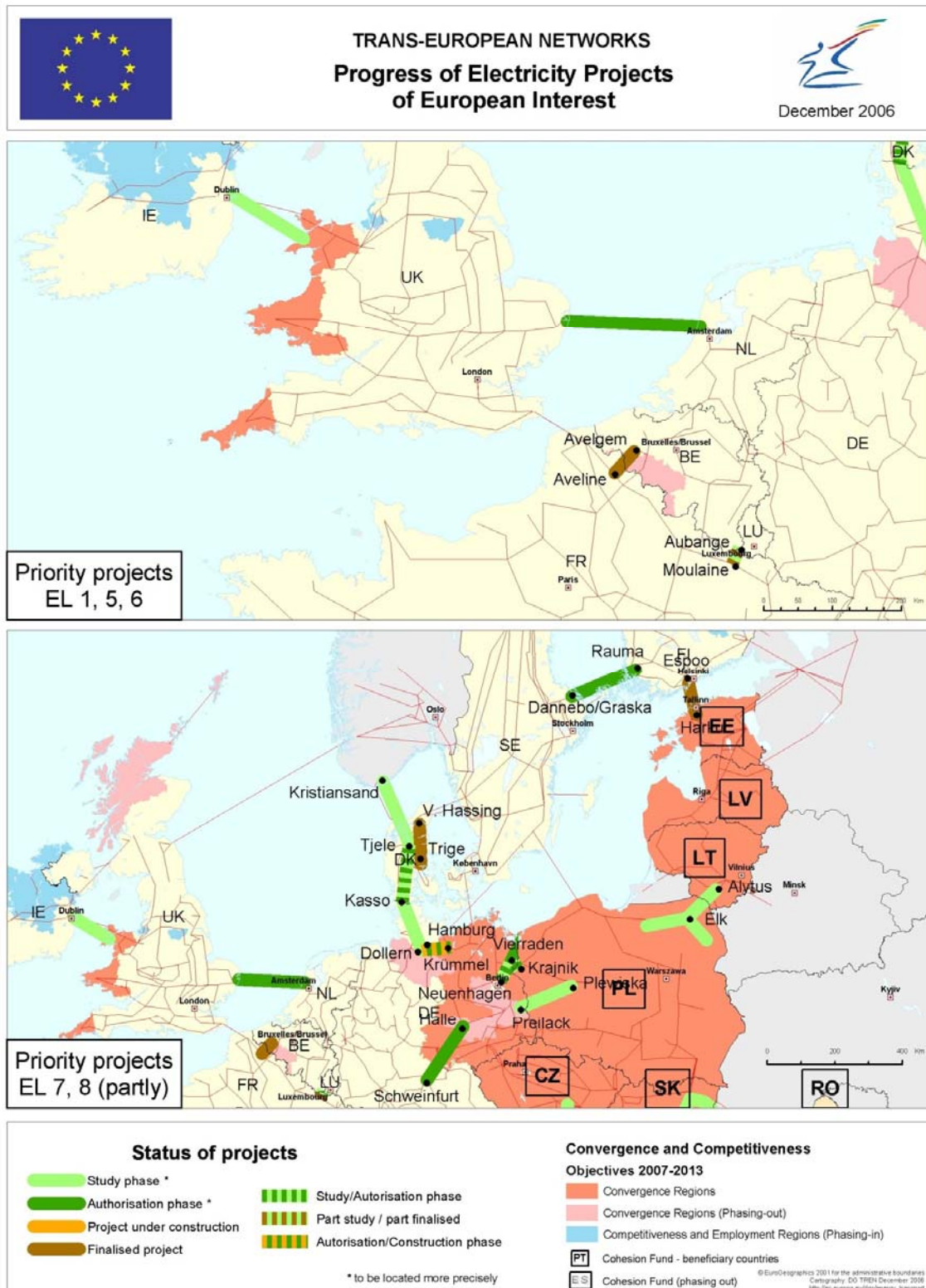
1. lisa

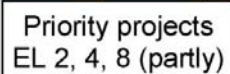
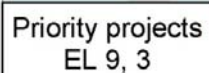

2. lisa

3. lisa

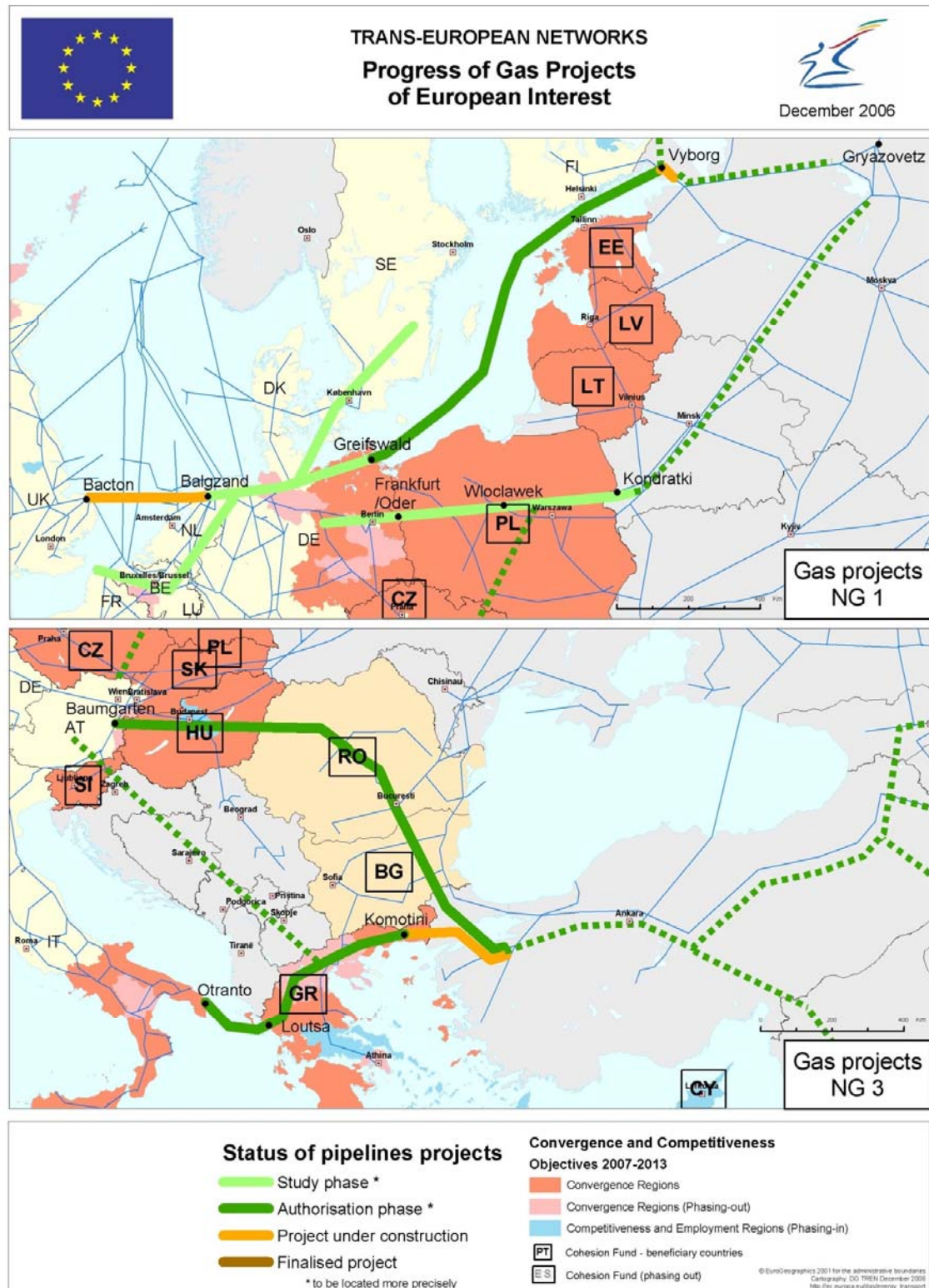

Convergence Regions
 Convergence Regions (Phasing-out)
 Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
 Cohesion Fund - beneficiary countries
 Cohesion Fund (phasing out)

©EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries

©EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: DO TREN December 2006
http://ec.europa.eu/energy_transport

4. lisa

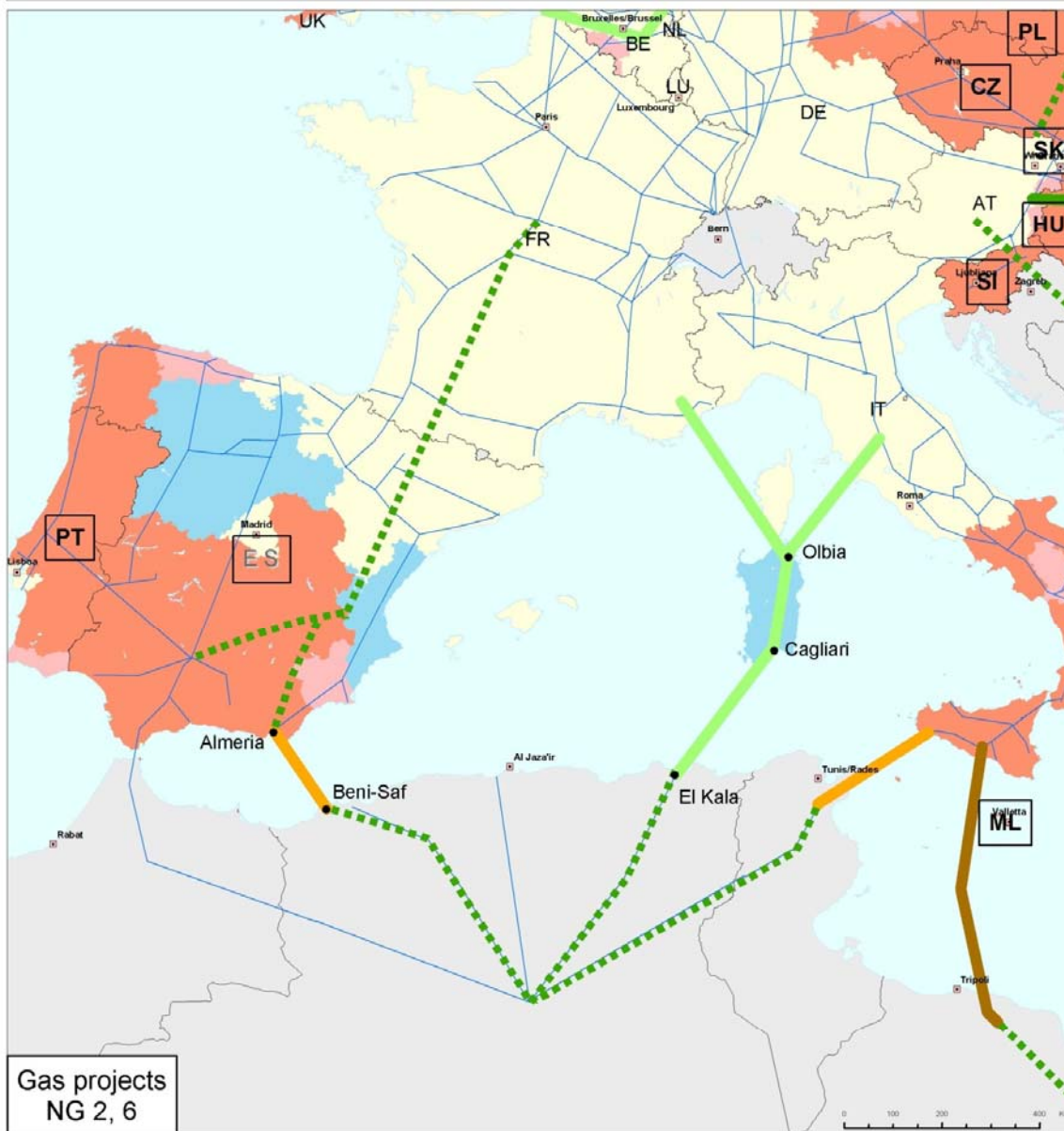

TRANS-EUROPEAN NETWORKS
Progress of Gas Projects
of European Interest

December 2006

Gas projects
NG 2, 6

Status of pipelines projects

- Study phase *
 - Authorisation phase *
 - Project under construction
 - Finalised project
- * to be located more precisely

Convergence and Competitiveness

Objectives 2007-2013

- Convergence Regions
- Convergence Regions (Phasing-out)
- Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
- PT Cohesion Fund - beneficiary countries
- ES Cohesion Fund (phasing out)

© EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: DG TREN December 2006
http://ec.europa.eu/energy_transport